Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

11. studenoga 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Dostava sudskih i izvansudskih pismena – Pojam ‚izvansudsko pismeno' – Privatno pismeno – Prekogranični učinak – Funkcioniranje unutarnjeg tržišta"

U predmetu C-223/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (prvostupanjski sud br. 7 iz Las Palmas de Gran Canarije, Španjolska), odlukom od 28. travnja 2014., koju je Sud zaprimio 7. svibnja 2014., u postupku

Tecom Mican SL,

José Arias Domínguez,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano (izvjestitelj), potpredsjednik Suda u svojstvu predsjednika prvog vijeća, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits i M. Berger, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 25. ožujka 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Tecom Mican SL, T. Rosales Hernández, *abogado*,

— za španjolsku vladu, A. Gavela Llopis, u svojstvu agenta,

— za njemačku vladu, T. Henze i J. Kemper, u svojstvu agenata,

— za mađarsku vladu, M. Fehér i G. Koós, u svojstvu agenata,

— za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, A. Fonseca Santos i R. Chambel Margarido, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, F. Castillo de la Torre i M. Wilderspin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 4. lipnja 2015.,

* Jezik postupka: španjolski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 16. Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena“), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 324, str. 79.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 7., str. 171.).

2 Zahtjev je upućen u okviru pravnog sredstva koje je trgovački zastupnik Tecom Mican SL (u daljnjem tekstu: Tecom) uputio Juzgadu de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (prvostupanjski sud br. 7 iz Las Palmas de Gran Canarije) protiv odluke tajnika tog suda kojom je odbijena dostava pisma opomene MAN Dieselu & Turbu SE (u daljnjem tekstu: MAN Diesel) izvan sudskog postupka.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

3 Članak 17. Haške konvencije od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Haška konvencija iz 1965.) propisuje:

„Izvansudski dokumenti koje su izdala tijela i sudski službenici države ugovornice mogu se slati u svrhu dostave u drugoj državi ugovornici na načine i prema odredbama ove Konvencije.“

4 Praktični priručnik uz Hašku konvenciju (*Bureau permanent de la conférence de La Haye de droit international privé, Manuel pratique sur le fonctionnement de la Convention Notification de La Haye*, 3. izdanje, Bruylant, Bruxelles, 2006.) navodi, među ostalim, da se „izvansudska pismena razlikuju od sudskih pismena jer nisu izravno povezana s postupkom, a od privatnih pismena jer zahtijevaju uključivanje ‚tijela i sudskih službenika'“ [neslužbeni prijevod].

Pravo Unije

5 Aktom od 26. svibnja 1997. Vijeće Europske unije donijelo je na temelju članka K.3 UEU-a (članci K do K.9 UEU-a zamijenjeni su člancima 29. do 42. UEU-a) Konvenciju o dostavi, u državama članicama Europske unije, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim predmetima (SL C 261, str. 1.; SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 14., str. 153.; u daljnjem tekstu: Konvencija iz 1997.).

6 Ta konvencija ne definira pojam izvansudskog pismena. Međutim, Izvješće s obrazloženjem Konvencije o dostavi, u državama članicama Europske unije, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim predmetima, donesene na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji (SL 1997., C 261, str. 26.) navodi u komentarima u vezi s člankom 1. te konvencije sljedeće:

„[…] Pojam „izvansudska pismena”, međutim, nije pogodan za preciznu definiciju. Njime se mogu obuhvatiti pismena koja sastavlja javni službenik, na primjer, javnobilježničke isprave ili nalozi, pismena koja su sastavila službena tijela država članica ili pismena takve vrste ili važnosti zbog kojih moraju službenim postupkom biti poslana i stavljena na znanje adresatu.“ [neslužbeni prijevod]

7 Države članice nisu ratificirale navedenu konvenciju.

8 Nadahnuta tekstom te konvencije Uredba Vijeća (EZ-a) br. 1348/2000 od 29. svibnja 2000. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim predmetima (SL L 160, str. 37.) predviđala je u članku 16.:

„Izvansudska pismena mogu biti poslana na dostavu u drugu državu članicu u skladu s odredbama ove Uredbe.“ [neslužbeni prijevod]

9 Članak 17. točka (b) te uredbe predviđao je sastavljanje glosara s pismenima koja se mogu dostavljati u skladu s tom uredbom.

10 Taj se glosar nalazio u Prilogu II. Odluci Komisije 2001/781/EZ od 25. rujna 2001. o donošenju priručnika prijamnih tijela i glosara pismena koja mogu biti dostavljena sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 298, str. 1.; SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 1., str. 3.; s ispravcima SL 2002., L 31, str. 88. i SL 2003., L 60, str. 3.), kako je izmijenjena Odlukom Komisije 2007/500/EZ od 16. srpnja 2007. (SL L 185, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 251.). Glosar je sadržavao podatke koje su države članice priopćile primjenom članka 17. točke (b) Uredbe br. 1348/2000. U vezi s Kraljevinom Španjolskom posebice je navedeno da „[š]to se tiče izvansudskih pismena, moguće je dostavljati ne-sudska pismena koja su izdala javna tijela nadležna za obavljanje dostave na temelju španjolskog zakona“ [neslužbeni prijevod].

11 Uredba br. 1348/2000 stavljena je izvan snage i zamijenjena Uredbom br. 1393/2007.

12 U skladu s uvodnim izjavama 2. i 6. Uredbe br. 1393/2007:

„(2) Ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta podrazumijeva i potrebu poboljšavanja i ubrzavanja slanja sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima radi njihove dostave među državama članicama.

[…]

(6) Učinkovitost i brzina sudskih postupaka u građanskim stvarima pretpostavlja da se slanje sudskih i izvansudskih pismena obavlja izravno, na najbrži način, između lokalnih tijela koja određuju države članice. […]“

13 Članak 2. stavak 1. te uredbe propisuje:

„Svaka država članica određuje javne službenike, tijela ili druge osobe, u daljnjem u tekstu ‚tijela za slanje’, odgovorne za slanje sudskih ili izvansudskih pismena koja moraju biti dostavljena u drugu državu članicu.“

14 U skladu s člankom 23. stavkom 1. navedene uredbe, Kraljevina Španjolska priopćila je Europskoj komisiji da je kao „tijelo za slanje“ odredila tajnika nacionalnih sudova (Secretario Judicial) (u daljnjem tekstu: tajnik).

15 Članci 12. do 15. Uredbe br. 1393/2007 utvrđuju „[d]ruga sredstva slanja i dostave sudskih pismena“.

16 Članak 16. te uredbe glasi kako slijedi:

„Izvansudska pismena mogu biti poslana na dostavu u drugu državu članicu u skladu s odredbama ove Uredbe.“

Španjolsko pravo

17 Zakon 12/1992 o ugovoru o trgovačkom zastupanju (Ley 12/1992, sobre contrato de agencia) od 27. svibnja 1992. (BOE od 29. svibnja 1992., u daljnjem tekstu: Zakon 12/1992) prenio je u nacionalno španjolsko pravo Direktivu Vijeća 86/653/EEZ od 18. prosinca 1986. o usklađivanju prava država članica u vezi samozaposlenih trgovačkih zastupnika (SL L 382, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 10., str. 45.).

18 Članak 15. stavak 2. Zakona 12/1992 predviđa:

„Trgovački zastupnik ima pravo od nalogodavca zahtijevati obračun u obliku koji je predviđen Trgovačkim zakonikom u mjeri u kojoj mu je to potrebno za provjeru svih elemenata provizije koja mu pripada. Također, trgovački zastupnik ima pravo na podatke kojima raspolaže nalogodavac, a koji su nužni za provjeru navedenih provizija.“

19 Članak 28. navedenog zakona, naslovljen „Naknada za *goodwill*“, propisuje:

„1. U slučaju prestanka ugovora o trgovačkom zastupanju, bilo na određeno ili neodređeno vrijeme, trgovački zastupnik koji je osigurao nove stranke nalogodavcu ili je u značajnoj mjeri povećao opseg posla s postojećim strankama ima pravo na odštetu ako njegova prethodna aktivnost nastavlja ostvarivati nalogodavcu znatnu korist i ako je plaćanje te odštete pravično uzimajući u obzir postojanje odredaba o nenatjecanju, provizija koje gubi trgovački zastupnik i drugih okolnosti slučaja.

[…]“

20 U skladu s člankom 31. Zakona 12/1992:

„Rok za podnošenje tužbe za potraživanje naknade za *goodwill* ili za naknadu štete ističe godinu dana nakon prestanka ugovora.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

21 MAN Diesel, društvo osnovano prema njemačkom pravu, i Tecom, društvo osnovano prema španjolskom pravu, sklopili su ugovor o trgovačkom zastupanju u studenom 2009.

22 Društvo MAN Diesel jednostrano je raskinulo taj ugovor 8. ožujka 2012., s učinkom od 31. prosinca 2012.

23 Nakon tog raskida, društvo Tecom je 19. studenoga 2013. zatražilo od tajnika Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (prvostupanjski sud br. 7 iz Las Palmas de Gran Canarije) da posredstvom nadležnog njemačkog tijela dostavi društvu MAN Diesel pismo opomene kojim se traži, u skladu sa Zakonom 12/1992, plaćanje iznosa za koji društvo Tecom smatra da mu pripada kao naknada za *goodwill* i svote za dospjele, a neplaćene provizije, ili podredno, priopćenje računovodstvenih podataka. U tom je pismu osim toga navedeno i da je isti zahtjev već upućen društvu MAN Diesel drugim pismom opomene koje je sastavljeno pred španjolskim javnim bilježnikom kako bi imalo snagu javnobilježničkog akta.

24 Tajnik je 11. prosinca 2013. odbio udovoljiti zahtjevu društva Tecom smatrajući da ne postoji sudski postupak koji bi zahtijevao provedbu tražene uzajamne pravne pomoći.

25 Društvo Tecom podnijelo je sljedećeg dana remonstrativni pravni lijek protiv tog odbijanja navodeći da u skladu s presudom Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395) članak 16. Uredbe br. 1393/2007 ne zahtijeva postojanje sudskog postupka u tijeku radi dostave izvansudskog pismena, kao što je to ono o kojemu je riječ u predmetu u glavnom postupku.

26 U svakom slučaju, društvo Tecom dostavilo je 13. prosinca 2013. pomoću španjolskog javnog bilježnika društvu MAN Diesel drugo pismo opomene kojim se zahtijevalo plaćanje dospjelih, a neplaćenih provizija, kao i naknada za *goodwill*, a kako bi se poštovao jednogodišnji rok zastare od ugovornog raskida, predviđen u članku 31. Zakona 12/1992, za podnošenje tužbe u vezi s tom naknadom.

27 Tajnik je rješenjem od 20. prosinca 2013. odbio remonstrativni pravni lijek te je potvrdio pobijanu odluku o odbijanju navodeći da se ne može svako privatno pismeno smatrati „izvansudsk[im] pismeno[m]“ koje se može „dostaviti“ u smislu članka 16. Uredbe br. 1393/2007. Posebice, tajnik je naveo da područje primjene te uredbe obuhvaća jedino izvansudska pismena koja po svojoj naravi ili službenom obilježju proizvode određene pravne učinke.

28 Društvo Tecom podnijelo je zahtjev za preispitivanje tog rješenja tvrdeći da se čak i u potpunosti privatno pismeno može dostaviti kao „izvansudsko pismeno“ u smislu članka 16. Uredbe br. 1393/2007.

29 Postupajući povodom te tužbe Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (prvostupanjski sud br. 7 iz Las Palmas de Gran Canarije) podsjetio je da je u skladu s presudom Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395) pojam „izvansudsko pismeno“ u smislu navedenog članka 16. uistinu autonoman pojam prava Unije te da se pravosudna suradnja predviđena u tom članku i Uredbi br. 1393/2007 „može pojaviti kako u okviru sudskog postupka, tako i izvan njega“. Ipak, taj je sud također naveo da ne raspolaže s elementima koji bi mu omogućili zauzimanje stajališta može li se pismeno koje nisu izdali ili sastavili javno tijelo ili javni službenik kvalificirati kao „izvansudsko pismeno“.

30 U tim je okolnostima Juzgado de Primera Instancia nº 7 de Las Palmas de Gran Canaria (prvostupanjski sud br. 7 iz Las Palmas de Gran Canarije) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se u potpunosti privatno pismeno smatrati ‚izvansudsk[im] pismeno[m]’ u smislu članka 16. Uredbe 1393/2007 neovisno o tome što ga je izdalo javno tijelo ili javni službenik koji nisu dio sudbene vlasti?

2. Ako je tomu tako, može li se izvansudskim pismenom smatrati svako privatno pismeno ili samo ono koje ima određena svojstva?

3. Čak i ako privatni dokument ima takva svojstva, može li građanin Unije zahtijevati dostavu postupkom koji je predviđen u članku 16. Uredbe 1393/2007 koja je sada na snazi, kada je takvu dostavu već ishodio putem drugog javnog tijela koje nije dio sudbene vlasti, na primjer kod javnog bilježnika?

4. Naposljetku, treba li za potrebe članka 16. Uredbe 1393/2007 uzeti u obzir činjenicu da navedena suradnja ima prekogranični učinak i potrebna je za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta? Kada se treba smatrati da suradnja ima ‚prekogranični učinak i potrebna je za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta’?“

O prethodnim pitanjima

Prvo i drugo pitanje

31 Svojim prvim i drugim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li, i ako da pod kojim uvjetima, članak 16. Uredbe br. 1393/2007 tumačiti na način da pojam „izvansudsko pismeno“ iz tog članka uključuje privatno pismeno koje nije izdalo ili ovjerovilo javno tijelo ili javni službenik.

32 Radi davanja korisnog odgovora na ta pitanja valja ponajprije podsjetiti da je u vezi s pojmom „izvansudsko pismeno“ iz članka 16. Uredbe br. 1348/2000, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom br. 1393/2007, Sud već odlučio da se on mora smatrati autonomnim pojmom prava Unije (presuda Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 49. i 50.). Uistinu, kao što je to također istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 46. svojeg mišljenja, ne postoji nijedan razlog koji bi se protivio istovrsnom tumačenju istog pojma „izvansudsko pismeno“ iz članka 16. Uredbe br. 1393/2007.

33 U tom pogledu valja također navesti da se, kao što je to Sud već presudio, navedeni pojam izvansudskog pismena mora široko tumačiti i ne može ograničiti samo na pismena koja su nastala u okviru sudskog postupka, pa tako može uključivati i dokumente koje su izradili javni bilježnici (vidjeti u tom smislu presudu Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 56. do 59.).

34 Međutim, ta tvrdnja ne omogućava sama po sebi donošenje odluke obuhvaća li taj pojam samo pismena koje je izdalo ili ovjerovilo javno tijelo ili javni službenik izvan sudskog postupka ili pak obuhvaća i privatna pismena.

35 Stoga u odsustvu preciznosti samog teksta članka 16., za utvrđivanje dosega navedenog pojma, u skladu s ustaljenom sudskom praksom valja uzeti u obzir kontekst navedenog članka 16. i ciljeve te uredbe, kao i po potrebi, njezin nastanak (vidjeti presude Drukarnia Multipress, C-357/13, EU:C:2015:253, t. 22., i Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, t. 30.).

36 Kad je ponajprije riječ o kontekstu, valja podsjetiti da Uredba br. 1393/2007, donesena na temelju članka 61. točke (c) UEZ-a, uspostavlja, kao što je to navedeno u njezinoj uvodnoj izjavi 1., mehanizam dostave unutar Zajednice sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima s ciljem postupne uspostave područja slobode, sigurnosti i pravde.

37 U tom svjetlu također valja navesti da je cilj te uredbe, u skladu s njezinom uvodnom izjavom 2., poboljšavanje i ubrzavanje slanja sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima među državama članicama radi jačanja ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta (vidjeti u tom smislu presude Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 29. i 34., kao i Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 54.).

38 S obzirom na to da iz navedenih pojašnjenja ne proizlazi nikakva odlučujuća naznaka o opsegu pojma izvansudsko pismeno, nužno je potražiti druge korisne elemente i u zakonodavnim prednicima Uredbe br. 1393/2007, i točnije, u kontekstu razvoja pravosudne suradnje u građanskim stvarima u čijem se području i ta uredba nalazi (vidjeti u tom smislu presudu Weiss und Partner, C-14/07, EU:C:2008:264, t. 50.).

39 U tom pogledu valja podsjetiti da je prije stupanja na snagu Uredbe br. 1348/2000, Vijeće donijelo aktom od 26. svibnja 1997. Konvenciju iz 1997.

40 Ta konvencija nije definirala pojam izvansudskog pismena. Ipak, njezino izvješće s obrazloženjem, spomenuto u točki 6. ove presude, navodilo je u komentaru članka 1. da taj pojam može uključivati ne samo pismena koja sastavlja javni službenik, kao na primjer, javnobilježničke isprave ili naloge, ili pismena koja su sastavila službena tijela država članica, nego i privatna pismena „takve vrste ili važnosti zbog kojih moraju službenim postupkom biti poslana i stavljena na znanje adresatu“.

41 Iako države članice nisu ratificirale navedenu konvenciju, ona je bila izvor inspiracije prilikom izrade Uredbe br. 1348/2000, čijim se donošenjem upravo nastojalo osigurati kontinuitet rezultata ostvarenih u okviru sklapanja te konvencije.

42 Nedvojbeno je da ni Uredba br. 1348/2000 nije davala preciznu definiciju pojma izvansudskog pismena te da je na temelju njezina članka 17. točke (b) Komisiji bila samo povjerena zadaća sastavljanja, u suradnji s državama članicama, glosara s pismenima koja se mogu dostavljati u skladu s tom uredbom, a informacije koje su dostavile navedene države članice bile su samo indikativne (vidjeti presudu Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 46. i 47.).

43 Proučavanje tog glosara ipak otkriva da su države članice, pod Komisijinim nadzorom, na različit način definirale pismena za koja su smatrale da ih je moguće dostavljati primjenom navedene uredbe (vidjeti presudu Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 47.), uključivanjem u kategoriju izvansudskih pismena, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 36. svojeg mišljenja, ne samo pismena koje sastavlja javno tijelo ili javni službenik, nego i privatna pismena koja imaju posebnu važnost u danom pravnom poretku.

44 Iz svih prethodnih razmatranja može se zaključiti da u skladu sa smjernicama koje proizlaze iz sudske prakse navedene u točki 33. ove presude, i kao što je to naglasio nezavisni odvjetnik u točki 60. svojeg mišljenja, pojam „izvansudsko pismeno“ u smislu članka 16. Uredbe br. 1393/2007 mora se tumačiti na način da obuhvaća dokumente koje je izdalo ili ovjerovilo javno tijelo ili javni službenik i privatna pismena čije je formalno slanje njihovu adresatu koji boravi u inozemstvu nužno za ostvarivanje, dokazivanje ili očuvanje prava ili pravnog navoda u građanskim ili trgovačkim stvarima.

45 Naime, prekogranično slanje takvih pismena mehanizmom dostave uspostavljenim Uredbom br. 1393/2007 također pridonosi jačanja, u području suradnje u građanskim ili trgovačkim stvarima, ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta i sudjeluje u postupnoj uspostavi područja slobode, sigurnosti i pravde u Europskoj uniji.

46 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti da članak 16. Uredbe br. 1393/2007 treba tumačiti na način da pojam „izvansudsko pismeno“ iz tog članka uključuje ne samo pismena koje je izdalo ili ovjerovilo javno tijelo ili javni službenik, nego i privatna pismena čije je formalno slanje njihovu adresatu, koji boravi u inozemstvu, nužno za ostvarivanje, dokazivanje ili očuvanje prava ili pravnog zahtjeva u građanskim ili trgovačkim stvarima.

Treće pitanje

47 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Uredbu br. 1393/2007 tumačiti u smislu da je dostava izvansudskog pismena na načine koji su utvrđeni u toj uredbi dopuštena čak i kad je prva dostava tog pismena već izvršena drugim sredstvom slanja.

48 Uvodno valja navesti da ni iz spisa ni iz pojašnjenja stranaka tijekom rasprave nije jasno je li prva dostava, koja se navodi u tom pitanju, izvršena sredstvom slanja koje nije predviđeno Uredbom br. 1393/2007 ili drugim sredstvom koje je uspostavljeno tom uredbom.

49 U tim uvjetima, radi davanja korisnog odgovora sudu koji je uputio zahtjev, valja ponajprije ispitati slučaj u kojem je tužitelj prvu dostavu izvršio na način koji nije predviđen Uredbom br. 1393/2007.

50 U tom pogledu dostatno je podsjetiti da tekst članka 1. stavka 1. te uredbe navodi da se ona primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima „kada […] izvansudsko pismeno mora biti poslano iz jedne države članice u drugu radi njegove dostave“ (presuda Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 20.).

51 U tom kontekstu, kao što je to Sud već presudio, navedena uredba predviđa dvije okolnosti u kojima je dostava pismena između država članica izuzeta iz njezina područja primjene i ne može se izvršiti sredstvima koje ta uredba predviđa, odnosno, s jedne strane, kada je prebivalište ili uobičajeno boravište adresata nepoznato i, s druge strane, kada je adresat imenovao opunomoćenog zastupnika u državi u kojoj se odvija sudski postupak (vidjeti presudu Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 24.).

52 Nesporno je, dakle, kao što je to naglasio nezavisni odvjetnik u točki 75. svojeg mišljenja, da Uredba br. 1393/2007 ne predviđa nikakvo drugo izuzeće u vezi sa sredstvima koja su predviđena za slanje izvansudskog pismena između država članica u slučaju kada je tužitelj već prethodno dostavio to isto pismeno drugim sredstvom slanja koje nije predviđeno tom uredbom.

53 Iz toga slijedi da je u tom slučaju i dalje dopuštena prekogranična dostava izvansudskog pismena sredstvima slanja koja su utvrđena Uredbom br. 1393/2007.

54 Kad je riječ, na drugome mjestu, o posljedicama slučaja u kojem je tužitelj već izvršio prvu dostavu na načine koji su utvrđeni Uredbom br. 1393/2007, valja navesti da ta uredba predviđa na sveobuhvatan način različita sredstva slanja (vidjeti presudu Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 32.) koja se primjenjuju na dostavu izvansudskih pismena na temelju njezina članka 16.

55 Posebice, članak 2. te uredbe propisuje da se slanje pismena u načelu mora provoditi između tijela za slanje i tijela za zaprimanje koja su odredile države članice (presuda Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 30.).

56 Usto, navedena uredba predviđa u odjeljku 2. druga sredstva slanja kao što su slanje konzularnim ili diplomatskim putem, putem diplomatskih ili konzularnih predstavnika, putem pošte ili putem pravosudnog službenika, državnih službenika ili drugih nadležnih osoba države članice primateljice na zahtjev zainteresirane osobe (presuda Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 31.).

57 U tom kontekstu ipak valja pobliže navesti, s jedne strane, da Uredba br. 1393/2007 nije utvrdila hijerarhiju između različitih sredstava slanja koje uspostavlja (presude Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, t. 31., i Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, t. 20.).

58 S druge strane, treba navesti da, kao što je to naglasio nezavisni odvjetnik u točkama 78. i 79. svojeg mišljenja, radi osiguranja žurnog prekograničnog slanja dotičnih pismena ta uredba ne daje ni tijelima za slanje ni tijelima za zaprimanje, ni diplomatskim ili konzularnim predstavnicima, ni pravosudnim službenicima, državnim službenicima ili drugim nadležnim osobama države članice primateljice zadatak provjeravanja oportuniteta ili relevantnosti razloga zbog kojih tužitelj vrši dostavu pismena putem utvrđenih sredstava za slanje.

59 Iz tih razmatranja proizlazi da u području dostave izvansudskog pismena tužitelj može ne samo odabrati sredstvo za slanje utvrđeno Uredbom br. 1393/2007, nego i istodobno ili sukcesivno koristiti dva ili više sredstava za koja smatra, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, da će biti najoportunija ili najprikladnija (vidjeti u tom smislu presudu Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, t. 21., 22. i 31.).

60 Stoga je dostava izvansudskog pismena jednim od sredstava predviđenih Uredbom br. 1393/2007 i dalje valjana iako je prvo slanje tog pismena već izvršeno putem drugog sredstva nego što su to ona sredstva koja su za to predviđena.

61 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na treće pitane valja odgovoriti da se Uredba br. 1393/2007 treba tumačiti u smislu da je dostava izvansudskog pismena na načine koji su utvrđeni u toj uredbi dopuštena čak i kad je tužitelj izvršio prvu dostava tog pismena drugim sredstvom slanja koje nije predviđeno navedenom uredbom ili drugim sredstvima slanja koja su njome uspostavljena.

Četvrto pitanje

62 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 16. Uredbe br. 1393/2007 tumačiti na način da u svrhe primjene tog članka valja od slučaja do slučaja provjeravati ima li dostava izvansudskog pismena prekogranični učinak te je li potrebna za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

63 U tom pogledu, kad je riječ, kao prvo, o prekograničnom učinku, dostatno je podsjetiti da je Uredba br. 1393/2007 mjera koja je, u skladu s tekstom članka 61. točke (c) i člankom 65. UEZ-a, obuhvaćena područjem pravosudne suradnje u građanskim stvarima i ima upravo takav učinak (vidjeti u tom smislu presudu Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 53.).

64 Na taj način članak 1. stavak 1. navedene uredbe izričito propisuje da se, izuzev isključenih područja, ta uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima kada sudsko ili izvansudsko pismeno mora biti poslano „iz jedne države članice u drugu“ radi njegove dostave.

65 Stoga se mora smatrati da prekogranični učinak slanja sudskog ili, kao što je ovdje slučaj, izvansudskog pismena, a s obzirom na to da je riječ o objektivnoj pretpostavci primjenjivosti Uredbe br. 1393/2007, mora uvijek nužno postojati kada je dostava takvog pismena obuhvaćena područjem primjene te uredbe i mora se stoga ostvariti u skladu sa sustavom koji je njome uspostavljen.

66 Kad je riječ, kao drugo, o ispravnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, nesporno je da ono predstavlja, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 1393/2007, glavnu svrhu mehanizma dostave koji je predviđen tom uredbom (vidjeti u tom smislu presudu Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 55.).

67 U tom kontekstu, s obzirom na to da su sva sredstva slanja sudskih i izvansudskih pismena koja su predviđena navedenom uredbom izričito uspostavljena kako bi se ostvarila navedena svrha, legitimno je smatrati da nakon što su ispunjene pretpostavke za primjenu tih sredstava dostava takvih pismena nužno doprinosi ispravnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

68 Stoga, kao što je to također naglasio nezavisni odvjetnik u točki 71. svojeg mišljenja, ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta ne može se smatrati elementom koji se provjerava prije svake dostave koja se izvršava na načine utvrđene Uredbom br. 1393/2007 i posebice u njezinu članku 16.

69 S obzirom na sva ta razmatranja, na četvrto pitanje valja odgovoriti da članak 16. Uredbe br. 1393/2007 treba tumačiti na način da ne treba provjeravati od slučaja do slučaja prekogranični učinak dostave izvansudskog pismena, kao ni potrebu te dostave za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta ako su ispunjene pretpostavke za primjenu tog članka.

Troškovi

70 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 16. Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena“), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 treba tumačiti na način da pojam „izvansudsko pismeno“ iz tog članka uključuje ne samo pismena koje je izdalo ili ovjerovilo javno tijelo ili javni službenik, nego i privatna pismena čije je formalno slanje njihovu adresatu, koji boravi u inozemstvu, nužno za ostvarivanje, dokazivanje ili očuvanje prava ili pravnog zahtjeva u građanskim ili trgovačkim stvarima.**

2. **Uredba br. 1393/2007 treba se tumačiti u smislu da je dostava izvansudskog pismena na načine koji su utvrđeni u toj uredbi dopuštena čak i kad je tužitelj izvršio prvu dostava tog pismena drugim sredstvom slanja koje nije predviđeno navedenom uredbom ili drugim sredstvima slanja koja su njome uspostavljena.**

3. **Članak 16. Uredbe br. 1393/2007 treba tumačiti na način da ne treba provjeravati od slučaja do slučaja prekogranični učinak dostave izvansudskog pismena, kao ni potrebu te dostave za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta ako su ispunjene pretpostavke za primjenu tog članka.**

Potpisi